

(*)Escola Universitaria de Profesorado de E.X.B.

Grado en Educación Primaria

Subjects

Year 2nd

Code	Name	Quadmester	Total Cr.
V51G120V01301	Learning and development of motor skills in primary education	1st	6
V51G120V01302	Experimental sciences	1st	6
V51G120V01303	Spanish language	1st	6
V51G120V01304	Mathematics and its teaching 1	1st	6
V51G120V01305	Geography	1st	6
V51G120V01401	Visual and fine arts teaching	2nd	6
V51G120V01402	Experimental sciences teaching 1	2nd	6
V51G120V01403	Musical language and expression	2nd	6
V51G120V01404	Galician language	2nd	6
V51G120V01405	Mathematics and its teaching 2	2nd	6

IDENTIFYING DATA**Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria**

Subject	Aprendizaxe e desenvolvemento da motricidade na educación primaria			
Code	V51G120V01301			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Reguera López de la Osa, Xoana			
Lecturers	Reguera López de la Osa, Xoana			
E-mail	xreguera@uvigo.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	As condutas motrices desempeñan un papel fundamental no desenvolvemento e a aprendizaxe. A evolución da *motricidad é o factor que permite o acceso á información e ás experiencias, e por tanto a aprendizaxe natural. A importancia do estudo das *características e avaliación dos cambios que se producen é innegable, xa que coñecendo como se aprende podemos ensinar dun modo máis efectivo.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de tutoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período 6-12 no contexto familiar, social e escolar
C2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais
C5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseados na aprendizaxe de competencias
C6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe
C7	Analizar e comprender os procesos educativos no aula e fóra dela relativos ao período 6-12
C8	Coñecer os fundamentos da Educación Primaria
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe no aula
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C57	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde a educación física
C58	Coñecer o currículo escolar da educación física
C59	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades deportivas dentro e fóra da escola
C60	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C61	Adquirir un coñecemento práctico do aula e da xestión da mesma
C62	Coñecer e aplicar os procesos de interacción e comunicación no aula e dominar as destrezas e habilidades sociais necesarias para fomentar un clima de aula que facilite a aprendizaxe e a convivencia

C63	Controlar e facer o seguimento do proceso educativo e en particular o de ensino-aprendizaxe mediante o dominio das técnicas e estratexias necesarias
C65	Participar na actividade docente e aprender a saber facer, actuando e reflexionando desde a práctica
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results		
Adquirir recursos e estratexias para a intervención axeitada no proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor.	B1	C1	D2
	B3	C2	D5
	B5	C5	D6
	B6	C6	D7
	B8	C7	D8
	B9	C8	D9
		C13	D10
		C16	D12
		C42	D16
		C57	
		C58	
		C59	
		C60	
		C61	
		C62	
Comprender o proceso de aprendizaxe e desenvolvemento motor nos alumnos de primaria.	B2	C1	D1
	B8	C2	D3
	B11	C6	D5
		C7	D6
		C8	D14
Adquirir recursos necesarios para o deseño de tarefas acordes co nivel de desenvolvemento motor dos nenos.			D15
			D16
	B1	C1	D2
	B2	C2	D7
	B4	C5	D8
	B5	C6	D9
	B10	C7	D10
	B11	C8	D12
		C13	D18
		C16	D21
		C42	D23
		C57	
		C58	
		C59	
		C60	
		C61	
		C62	

Interpretar e utilizar os diferentes instrumentos de medida e avaliación de aprendizaxe e desenvolvemento motor.	B1 B2 B9	C1 C2 C6 C7 C8 C58	D2 D5 D6
Desenvolver propostas prácticas de ensino- aprendizaxe propias da materia, adaptando o proceso aos diferentes colectivos.	B1 B2 B4 B5 B10 B11	C1 C2 C5 C6 C7	D1 D2 D5 D8 D15 D16
Ser capaz de reflexionar e desenvolver unha actitude crítica e autónoma en aprendizaxes dos contidos da materia.	B8 B9 B11	C1 C2 C5 C6 C65	D14 D16 D21 D22 D23
Adquirir destrezas específicas da docencia na etapa educativa de primaria.	B2	C16 C61 C63 C65	D2 D8 D9 D12 D15 D17 D19 D21
Contribuir al fomento de la educación no sexista y para la paz.	B1 B11	C2 C6 C7	D14 D15
Manexar adecuadamente as técnicas de traballo e as fontes de documentación propias da materia.	B1 B2 B6	C1 C16 C62 C63 C65	D1 D3 D5 D6 D21
Ser capaz de traballar en equipo e desenvolver habilidades de comunicación.	B3 B9 B11	C13 C65	D9 D10 D15 D19 D21

Contidos

Desenvolvemento e aprendizaxe motora.	- Comportamento motor
Conceptos xerais e modelos explicativos.	- Aprendizaxe motora
	- Desenvolvemento motor
Desenvolvemento cualitativo da motricidade	- Cualidades perceptivomotrices
	- Cualidades coordinativas
	- Habilidades motrices
	- Instrumentos de avaliación
	- Identificación de trastornos do desenvolvemento. Criterios xerais de intervención
Desenvolvemento cuantitativo da motricidade	- O crecemento e as cualidades físicas
	- Instrumentos de avaliación e criterios xerais de intervención

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	5	12.5	17.5
Estudo previo	5	13	18
Lección maxistral	16.5	30	46.5
Cartafol/dossier	22	22	44
Traballo	2	10	12
Exame de preguntas obxectivas	2	10	12

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

Description

Traballo tutelado	Traballos curtos que levarán a cabo na aula. Dinámicas de grupo, debates.
Estudo previo	Seguimento por parte do profesor de cada un dos traballos que se lles pida aos estudantes durante as horas de clase e de titorías.
Lección maxistral	Exposición por parte da docente os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices de traballos, execicios ou proxectos a desenvolver polo estudantado.
Cartafol/dossier	Realización de diferentes traballos propostos durante a realización das clases prácticas.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Todo traballo que se realice ao longo do curso terá un seguimento que permitirá un feedback positivo. Isto favorecerá, e mellorará, o proceso de ensino-aprendizaxe. Facendo do mesmo un proceso continuo, onde a coevaluación e a avaliación formativa e compartida serán clave.
Estudo previo	Realizarase un seguimento constante de cada un dos traballos que teña que realizar o estudantado. Seguindo os principios de titorización dos procesos de avaliación formativa y compartida durante o cuatrimestre.

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results		
Cartafol/dossier	Elaboración de diferentes traballos e actividades propostas durante as clases teóricas e prácticas.	30	B1 B2 B5 B8 B9 B11		
Traballo	Análise dun estudo de caso para a elaboración dunha intervención e a realización dun póster sobre os tópicos do caso.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10	C57 C58 C59 C60	
Exame de preguntas obxectivas	Probas de resposta pechada, de verdadeiro o falso ou de resposta curta na que se comproben as competencias acadadas polo estudantado.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B8 B9 B10 B11	C5 C6 C13 C16 C57 C58 C59 C60	D3 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D16 D17

Other comments on the Evaluation

Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da cualificación en cada un dos traballos realizados durante as clases, os traballos de aula, a exposición do estudo de caso e a elaboración do póster e na proba de competencias.

Durante as clases teóricas e prácticas:

- Unha vez que a docente entrase na aula, pechado a porta e comezado a explicación da materia, non se poderá entrar na clase.
- Unha vez comezada a clase o alumnado avisarán á profesora se tivese que ausentarse.
- Abandonar a aula sen que finalice a clase implicará a anulación da asistencia, considerándose que o alumno/a faltou a parte da clase.
- A non realización da clase práctica e asistir a mesma sen roupa deportiva será considerada como falta de asistencia.
- Calquer discente que empregue o teléfono móbil durante o transcurso das clases, teóricas ou prácticas, será expulsado inmediatamente da aula.
- Contarase a asistencia por cada hora de clase, non considerándose as clases que duran dúas horas como unha única

falta de asistencia, senón dúas.

- **As faltas de asistencia non serán xustificadas. Terase en conta o regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudantado.**
- Aquel alumnado que por motivos persoais ou laborais, non vaia a asistir ás clases deberá porse en contacto coa profesora para concertar unha tutoría.
- **Para que un correo electrónico sexa lido debe cumprir os seguintes requisitos: debe estar enviado dende o correo do CEU ou da UVigo, a dirección de correo debe ser seria, no asunto detallase o contido principal do correo, terá unha presentación correcta, formal e ben redactada coidando o ton, o vocabulario e sen faltas de ortografía. O alumno/a presentase debidamente indicando o seu curso, especialidade e materia.**
- Non se responderá a correos electrónicos durante as fins de semana nin no período vacacional.
- Non se realizan tutorías fora do horario establecido nin durante o período vacacional.
- Non se responderán dúbidas; por correo electrónico durante o día previo á realización do exame.
- Recórdase a todo o estudantado que opte polo proceso de avaliación global que non se lle facilitará ningún material diferente ao que se lle entrega ao estudantado que segue un proceso de avaliación continua.
- En coherencia con el carácter inclusivo que caracteriza a la Escuela Universitaria CEU de Vigo, esta guía podrá ser adaptada para atender a las necesidades específicas de apoyo educativo que presente el estudantado adscrito al programa PIUNE (PAT).

Aspectos sobre a avaliación da materia:

- Todo estudantado, asista ou non ás aulas, ten dereito a ser avaliado segundo os criterios establecidos na guía docente.
- A través da ficha de itinerario o estudantado coñecerá as súas cualificaciónes ata 5 días antes da proba de competencias teórico-prácticas.
- Todo estudantado que supere o 10% de insistencia ás clases (só poderá faltarse a un máximo de 6h), teóricas e prácticas, perderá a opción de avaliación continua. Sendo avaliado según o proceso de avaliación global.
- A avaliación global constará de dúas partes: unha proba obxectiva (tipo test ou verdadeiro/falso) de competencias teóricas cuxo valor será do 50%, e a realización de supostos prácticos sobre as competencias teórico-prácticas, cuxo valor será do 50%. Para superar a materia, ambas partes deberán estar aprobadas.

Avaliación de competencias teóricas 50%	Avaliación competencias prácticas 50%
Constará dunha proba obxectiva de competencias teóricas. O manual de referencia para a parte teórica da materia é o seguinte: Granda, J., e Alemany, I. (2003). <i>Manual de aprendizaje y desarrollo motor</i> . Barcelona: Paidós.	Constará dunha serie de preguntas que versarán sobre os procedementos e competencias desenvolvidas nas clases prácticas.

- O estudantado que asista a totalidade das clases (só poderá faltar a un máximo de 3h), terá a opción de cursar a materia seguindo un itinerario "continuo e formativo". Neste, o valor da proba de contidos terá un peso do 20% sobre a nota final, o cartafol/dossier un 40%, o traballo un 40% e a resolución de problemas e/ou exercicios un 20%.
- De realizarse a proba teórica a través de medios telemáticos, se existira algún problema informático a proba faríase oralmente nunha vez finalice esta. Procederase á gravación da mesma.

Aspectos sobre a avaliación dos traballos:

- Respetaranse rigorosamente as datas de entrega dos traballos. Non se recollerá nin entregará ningún fóra da mesma.
- Non se lerá nin corrixirá ningún traballo no que o parágrafo de texto non estea [xustificado].
- Entregar un traballo que estea plaxiado parcial ou completamente será anulado.
- Terase en conta as faltas de ortografía para a avaliación de cada un dos traballos presentados en clase, traballo obrigatorio e exame final da materia. Por cada falta de ortografía descontase 0,2 da nota final.
- A non superación dun traballo implicará perder o proceso de avaliación continua, sendo avaliado segundo a avaliación global.

Datos oficiais de exames:

- Haberá un único día de revisión de exame, fóra do mesmo non se revisará nin modificará ningunha nota.
- Respectaranse rigorosamente as datas oficiais establecidas pola Universidade para a realización dos exames (<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/escuela-maxisterio-vigo-ceu-examenes.php>), non sendo posible realizalo en calquera outro día. En caso de enfermidade ou operación do estudantado, vítimas de violencia de xénero ou deportistas de alto rendemento, solicitarase por escrito en secretaría un posible cambio, posteriormente será valorado polo profesorado da materia e a dirección do centro se é procedente ou non a súa modificación.
- No caso de modificación da data de exame a proba podería realizarse oralmente. Seguindo un procedemento de gravación.
- De non ter superada a materia na primeira convocatoria, as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xuño-xullo. As condicións de avaliacións serán as mesmas que na primeira convocatoria.
- No caso de ter a materia pendente de anos anteriores. Conservaranse as cualificacións obtidas un único curso académico. Pasado este tempo, o estudantado cursará a materia de novo.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Arribas, H.F., y Fernández, D., **Deporte adaptado y escuela inclusiva**, Graó, 2015

Batalla, A., **Habilidades Motrices**, Inde, 2000

Blández, J., **Programación de unidades didácticas según ambientes de aprendizaje**, Inde, 2000

Complementary Bibliography

Castañer, M., & Camerino, O., **Manifestaciones básicas de la motricidad**, 2006

Conde, J.L., y Viciano, V., **Fundamentos para el desarrollo de la motricidad en edades tempranas**, Aljibe, 1997

García Núñez, J.A., **Psicomotricidad y Educación Infantil**, Cepe, 2007

Granda, J., y Alemany, I., **Manual de aprendizaje y desarrollo motor. Una perspectiva educativa.**, Paidós, 2003

León, O.G., y Montero, I., **Cómo redactar textos científicos y seguir las normas APA 6ª edición**, Garceta, 2016

Loscher, A., **Juegos predeportivos en grupo**, Paidotribo, 2013

Ruiz, J., **Desarrollo de la Motricidad a través del juego**, Gymnos, 2004

Ruiz, J., **Juegos cooperativos y educación física**, Paidotribo, 2013

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/V51G120V01601

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Didáctica das artes plásticas e visuais/V51G120V01401

Educación física e a súa didáctica na educación primaria/V51G120V01601

Subjects that it is recommended to have taken before

Psicología: Prevención e tratamento das dificultades de aprendizaxe e os trastornos do desenvolvemento/V51G120V01204

Psicología: Psicología da educación: Procesos de aprendizaxe escolar/V51G120V01205

Psicología: Psicología do desenvolvemento de 6 a 12 anos/V51G120V01103

Other comments

Dado que estades a cursar unha carreira puramente vocacional, na que a formación permanente é clave, recoméndasevos que asistades a todo curso relacionado con innovación educativa e congresos e/ou conferencias relacionadas co ámbito da educación.

IDENTIFYING DATA				
Ciencias experimentais				
Subject	Ciencias experimentais			
Code	V51G120V01302			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Lecturers	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
E-mail	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Nesta materia, estudaranse os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais, de maneira que o alumno adquira a formación necesaria neste ámbito, para o exercicio da súa actividade profesional. O seu contido desenvolverase considerando os máis cotiáns feitos e fenómenos da nosa contorna, orientando ao alumnado, á formulación e resolución de problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible

C30 Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes

D1 Capacidade de análise e síntese

D2 Capacidade de organización e planificación

D3 Comunicación oral e escrita na lingua materna

D4 Coñecemento de lingua estranxeira

D5 Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo

D6 Capacidade de xestión da información

D7 Resolución de problemas

D8 Toma de decisións

D9 Traballo en equipo

D10 Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar

D11 Traballo nun contexto internacional

D12 Habilidades nas relacións interpersoais

D13 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

D14 Razoamento crítico

D15 Compromiso ético

D16 Aprendizaxe autónoma

D17 Adaptación a novas situacións

D18 Creatividade

D19 Lideranza

D20 Coñecemento doutras culturas e costumes

D21 Iniciativa e espírito emprendedor

D22 Motivación pola calidade

D23 Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject

Training and Learning
Results

Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais e adquirir os contidos actitudinais e procedimentais (observar, experimentar, describir, anticipar, argumentar, etc.), propios destas ciencias.

A1	B8	C25	D1
A2	B9	C30	D2
A3	B10		D3
A5	B11		D4
			D5
			D6
			D7
			D8
			D9
			D10
			D11
			D12
			D14
			D15
			D16
			D22

Coñecer o currículo escolar destas ciencias.

A5	B1	C26	
	B2		
	B3		
	B4		
	B6		
	B7		

Expor e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.

A2	B8	C25	D3
A3		C27	D6
		C28	D8
		C29	D9
			D17
			D19
			D23

Valorar as ciencias como un feito cultural, recoñecendo a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable.

A3	B5	C28	D1
	B9	C29	D13
	B12		D15
			D18
			D20
			D21
			D22
			D23

Contidos	
Topic	
1. As Ciencias Experimentais. Ciencia -Tecnoloxía -Sociedade	1.1. As Ciencias Experimentais 1.2. Evolución e estado actual 1.3. Interacción Ciencia-Tecnoloxía-Sociedade
2. Metodoloxía científica	2.1. O método científico 2.2. Magnitudes e medidas. Expresión de datos numéricos. 2.3. Linguaxe científica
3. A materia e a súa diversidade na Natureza	3.1. Clases e propiedades da materia 3.2. Estados de agregación 3.3. Sistemas diversos
4. Materia e enerxía	4.1. Forzas e magnitudes relacionadas coa forza 4.2. Clases e formas de transferencia de enerxía. Fontes de enerxía. 4.3. Diversas interaccións da materia coa enerxía: cambios físicos e cambios químicos
5. Máquinas e tecnoloxías	5.1. Fundamento de distintas máquinas. 5.2. Os novos materiais e a tecnoloxía

Planificación			
	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	15	0	15
Prácticas de laboratorio	15	0	15
Presentación	2	10	12
Traballo tutelado	3	40	43
Actividades introdutorias	2	0	2
Lección maxistral	15	46	61
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente	
	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problema e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Prácticas de laboratorio	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas e de adquisición de habilidades básicas e procedementais relacionadas coa materia obxecto de estudo. Desenvólvense en espazos especiais con equipamento especializado (laboratorios científico-técnicos, de idiomas, etc).
Presentación	Exposición por parte do alumnado ante o docente e/ou un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun traballo, exercicio, proxecto... Pódese levar a cabo de xeito individual ou en grupo.
Traballo tutelado	O estudante, de xeito individual ou en grupo, elabora un documento sobre a temática da materia ou prepara seminarios, investigacións, memorias, ensaios, resumos de lecturas, conferencias, etc. Xeneralmente trátase dunha actividade autónoma de/dos estudante/s que inclúe a procura e recolleita de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudante.

Atención personalizada	
Methodologies	Description
Resolución de problemas	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal.
Prácticas de laboratorio	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal.
Traballo tutelado	A atención do alumnado realizarase de forma presencial nas horas asignadas a cada alumno/a de forma individual e/ou grupal na aula e no tempo destinado a tutorías.

Avaliación	
Description	Qualification Training and Learning Results

Prácticas de laboratorio	Traballo centrado na realización dos experimentos solicitados.	20	A2	B2 B10	C25 C26 C27 C29	D1 D2 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D12 D14 D16 D22 D23
Traballo tutelado	Calidade dos traballos e das exposicións. Valorarase a resolución dos casos prácticos e problemas expostos na aula.	40		B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12	C28 C29 C30	D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 D9 D10 D11 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D18 D19 D20 D21 D22 D23
Exame de preguntas obxectivas	Probas para avaliación (exame) das competencias adquiridas que inclúen preguntas directas (tipo test, verdadeiro-falso, razoamento e/ou memorización) sobre a teoría e a resolución de problemas. Actividades didácticas solicitadas.	40	A2		C25	D3 D7 D14 D16

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización dos traballos/actividades solicitados na aula e un exame de preguntas obxectivas. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos/actividades** solicitados e realizar un **exame teórico-práctico** global nas datas establecidas oficialmente.

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Abella, R.; Alcázar, V. y Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, Graó, 2009

Miron, M., **Mi pequeño manual de experimentos: ¡ideas geniales para divertirse haciendo experimentos!**, Zendera Zariquiey, 2008

Xunta de Galicia, **Decreto 155/2022, de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Complementary Bibliography

Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Cañal, P.; García, A. y Cruz-Guzmán, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, Paraninfo, 2016

Garrido, J. M.; Perales, F. J. y Galdón, M., **Ciencia para educadores**, Pearson Educación, 2008

González, F., **Didáctica de las ciencias experimentales II: prácticas de laboratorio**, Pirámide, 2018

Izquierdo, M., **Química en infantil y primaria**, Graó, 2012

Moreno, R., **Experimentos para todas las edades**, RIALP, 2017

Moreno, R. y Cano, L., **Experimentos para todas las edades**, Rialp, 2008

Sanz, E., **La ciencia del chup chup. Los trucos culinarios de las abuelas explicados científicamente**, Crítica, 2021

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica das ciencias experimentais I/V51G120V01402

Didáctica das ciencias experimentais II/V51G120V01502

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Other comments

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

Esta materia complementarase coas materias obrigatorias:

Didáctica das Ciencias Experimentais I, Didáctica das Ciencias Experimentais II e a materia optativa de Educación Ambiental

IDENTIFYING DATA				
Lingua española				
Subject	Lingua española			
Code	V51G120V01303			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Caíño Carballo, Ana			
Lecturers	Caíño Carballo, Ana			
E-mail	ana.cainocarballo@ceu.es			
Web				
General description	A lexislación esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha extensa e profunda formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio da ferramenta básica e imprescindible en todo proceso de comunicación: a lingua española. Ademais do coñecemento dos principios básicos e científicos de disciplinas lingüísticas que se ocupan da lingua española, as destrezas, que os profesores deben perfeccionar nas clases, para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe: capacidade lectora, a expresión oral, a expresión escrita e a análise e interpretación de textos orais e escritos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuír á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C44	Adquirir formación literaria e coñecer a literatura infantil
C45	Coñecer o currículo escolar das linguas e a literatura
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C47	Coñecer o proceso de aprendizaxe da linguaxe escrita e o seu ensino
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C49	Coñecer as dificultades para a aprendizaxe das linguas oficiais de estudantes doutras linguas
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
C52	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional

D12 Habilidades nas relacións interpersoais

D13 Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade

D14 Razoamento crítico

D15 Compromiso ético

D16 Aprendizaxe autónoma

D17 Adaptación a novas situacións

D19 Lideranza

D20 Coñecemento doutras culturas e costumes

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativa e cooperativa, e promovelos nos estudantes desde a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B4 B5	C50	D1 D2 D7 D9 D10 D12 D17 D19
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación.	A1	B1 B2 B4 B7	C43 C44 C45 C46 C47 C49 C52	D1 D2 D3 D7 D13 D14 D15 D20
Coñecer, respectar e promover a diversidade lingüística e cultural de España e de Europa.	A1 A2 A3	B3 B4 B5 B7	C43 C50 C52	D11 D13 D14 D15 D20
Recoñecer a identidade da etapa de educación primaria e as súas características cognitivas e comunicativas.	A2	B1 B2	C43 C44 C46 C47 C49	D7 D14 D17
Saber expresarse en español con fluidez e precisión e poder facer uso flexible do devandito idioma para fins sociais, académicos e profesionais.	A4	B2	C46 C48	D1 D3 D12
Falar, ler e escribir, correcta e adecuadamente, a lingua española.	A4		C46 C48	D1 D7 D14
Coñecer a fonoloxía, a fonética e a ortografía da lingua española.	A1 A2	B1	C43	D1 D3 D7 D14
Coñecer e saber usar a gramática do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D14 D16
Adquirir e saber utilizar os conceptos básicos da semántica, a lexicoloxía e a lexicografía do español.	A1 A2	B1	C43	D1 D7 D9 D14 D16

Contidos

Topic

1. Cuestións xerais de comunicación

- 1.1. Comunicación, linguaxe e significación.
- 1.2. A linguaxe como instrumento de comunicación e expresión.
- 1.3 As linguas como patrimonio inmaterial (PEA-UNESCO)
1. 4. Mensaxes, sinais e supostos: procesos inferenciais e semióticos
- 1.5. O código na comunicación
- 1.6. Relevancia

2. Fonética e fonoloxía do español	2.1. Fonética e fonoloxía. As relacións entre os elementos do sistema. 2.2. Fonética. Ramas da Fonética. Fundamentos da Fonética Articulatoria e Acústica. Os sons do español. A transcrición. 2.3. Fonoloxía. Ámbito de estudo. A fonemática e a prosodia. O fonema e a súa determinación. Os fonemas do español. Neutralización, desfonoloxización e distribución defectiva. A transcrición. 2.4. Suprasegmentos. A sílaba. O acento. A entoación.
3. Morfoloxía e sintaxe	3.1. O ámbito da morfoloxía e da sintaxe. As unidades. Enunciado e oración. A noción de sintagma. 3.2. Descrición das unidades. 3.3. As categorías gramaticais. 3.4. Unidades sintácticas. 3.5. Funcións. A oración simple, composta e complexa.
4. Semántica e léxico	4.1. O signo lingüístico. Conmutantes de expresión e contido. 4.2. A lexicoloxía e a semántica. A lexicografía e os estudos de léxico. 4.3. Campos semánticos. Compoñentes do significado. Análise paradigmático e sintagmático. 4.4. Relacións léxicas. 4.5. Corrección e innovacións léxicas.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Resolución de problemas	20	0	20
Traballo tutelado	6	18	24
Resolución de problemas de forma autónoma	2	12	14
Lección maxistral	28	40	68
Exame de preguntas de desenvolvemento	4	20	24

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas aplicando os contidos explicados e axudado polas directrices e supervisión do profesor. Por iso, adóitase utilizar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Exposición nas horas prácticas e por grupos de traballo para demostrar na práctica os contidos explicados.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividades previstas que realizarán os alumnos de maneira autónoma e fóra da aula e que serán corrixis polo profesor de maneira individual.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto que terá que desenvolver o alumnado.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.
Traballo tutelado	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.
Resolución de problemas	No horario de clase. En sesións de tutorías semanais. Orientacións, seguimento dos traballos e programa, solución de conflitos e dúbidas sobre a materia. Revisión da metodoloxía e consultas bibliográficas.

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Resolución de problemas	De forma autónoma e non autónoma:	15	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B7 C47 D9 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
	Sesión maxistral: Valorarase a participación habitual do estudante nas sesións expositivo-participativas		
	Resolución de problemas e/ou exercicios: Participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de prácticas de análises e comentario		
Traballo tutelado	Elaboración dun ensaio no que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, no que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión gramatical ou se analice un libro proposto pola docente. Terase en conta a estrutura, a presentación, a construción e corrección lingüística, así como o emprego adecuado de signos de puntuación e a ortografía. Cada erro ortográfico ou gramatical suporá a perda de 0,25 puntos.	15	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Resolución de problemas de forma autónoma	Probas prácticas, de execución de tarefas reais e/ou simuladas: Avaliación das competencias adquiridas na aplicación práctica dos coñecementos teóricos	30	A1 B1 C43 D1 A2 B2 C44 D2 A3 B3 C45 D3 A4 B4 C46 D7 A5 B5 C47 D9 B7 C48 D10 C49 D11 C50 D12 C52 D13 D14 D15 D16 D17 D19 D20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas para avaliación das competencias que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	40	A1 B1 C43 D1 A2 B4 C44 D2 A3 C45 D3 A4 C46 D7 A5 C47 D13 C49 D14 C52 D15 D16 D20

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados, pero terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido

nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0. Descontarase 0,25 puntos por cada erro ortográfico.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Gómez Torrego, L., **Gramática didáctica del español**, SM, 2009

Real Academia Española, **Nueva gramática de la lengua española : Manual**, Espasa Calpe, 2010

Real Academia Española, **Nueva gramática básica de la lengua española**, Espasa, 2017

Real Academia Española, **Ortografía básica de la lengua española**, Espasa, 2012

Complementary Bibliography

Gómez Torrego, L., **Hablar y escribir correctamente : gramática normativa del español actual. I y II**, Arco Libros, 2017

Gómez Torrego, L., **Análisis sintáctico. Teoría y práctica**, SM, 2010

Instituto Cervantes, **El libro del español correcto : claves para hablar y escribir bien en español**, Espasa, 2017

Montolío Durán, E., **Manual de escritura académica y profesional (vols. I y II)**, Ariel, 2016

Real Academia Española, **Glosario de términos gramaticales**, Ediciones Universidad de Salamanca, 2019

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica da lingua e literatura: Español/V51G120V01506

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Lingua galega/V51G120V01404

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Other comments

Os estudantes de Educación Primaria deberán coñecer e saber aplicar os conceptos básicos de a gramática de o español e ter asumidas, de forma clara e patente, as normas tanto de expresión oral (correcta dicción ou ortología) como de expresión escrita (ortografía), así como os aspectos esenciais de o nivel fónico de esta lingua.

Cómpre que o alumnado suba unha fotografía súa actual á plataforma CEUBlackboard.

IDENTIFYING DATA**Matemáticas e a súa didáctica I**

Subject	Matemáticas e a súa didáctica I			
Code	V51G120V01304			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Álvarez Lago, Susana			
Lecturers	Álvarez Lago, Susana			
E-mail	salvarez@ceu.es			
Web				

General description Toda persoa debe ser capaz de comprender, non tanto os conceptos ou procedementos matemáticos, senón as razóns de por que as matemáticas son necesarias na súa formación, no seu desenvolvemento. Debe descubrir nas matemáticas esa perfecta ferramenta que lle axuda a organizar o pensamento, a resolver problemas cotiáns, a atopar camiños de solución rendibles, a comunicarse con precisión, a argumentar razonadamente as súas ideas, a resumir e simplificar o mundo real,... en definitiva, a mirar e representar o mundo desde outra perspectiva.

Esta materia, Matemáticas e a súa Didáctica I, destinada a futuros/as mestres/as, pretende dar unha ampla visión dunha boa parte dos contidos matemáticos que se desenvolven actualmente no noso Sistema Educativo na etapa de Primaria: números naturais e as súas operacións, divisibilidade, fraccións, Trátase de que, sendo conscientes da complexidade da tarefa do ensino para lograr unha aprendizaxe matemática significativo, adquiren e consoliden os contidos destas matemáticas básicas, formándose como docentes capaces de ser críticos coa súa propia práctica, de reflexionar e de tomar decisións co obxecto de melloralas.

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá

C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir competencias matemáticas básicas.	A1		C38	D1
	A2		C39	D2
	A3		C40	D3
	A4			D7
	A5			D8
				D14
Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar no proceso de ensino-aprendizaxe das matemáticas.	A2	B1	C39	D1
		B2	C41	D2
		B3	C42	D3
		B4		D7
		B10		D14
Analizar, razonar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estímoo e o gusto por esta materia.	A3	B2	C40	D1
	A4	B3		D2
		B4		D3
		B9		D7
		B10		D8
		B12		D9
				D12
				D14
				D18
				D22
Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas.	A1	B3	C40	D1
	A2	B5	C41	D2
	A3	B7		D3
	A4	B12		D6
				D7
				D8
				D9
				D12
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22
Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.	A2	B3	C41	D1
		B4		D3
		B12		D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Contidos

Topic

1. Números e operacións. Conceptos previos	Introdución Modelos no ensino e a aprendizaxe matemática Currículo de matemáticas en Educación Primaria
2. A clasificación e a ordenación	Relacións. Relacións de equivalencia e de orde
3. Os números naturais	Concepto de número natural
4. Sistemas de numeración	Representación dos números: Sistemas de numeración Sistema de numeración decimal. Propiedades
5. Operacións	Operacións aritméticas elementais Algoritmos
6. *Divisibilidade	Divisibilidade Máximo común divisor Mínimo común múltiplo
7. As fraccións e os números decimais	Noción de fracción. Significados e clasificación Fraccións equivalentes. Operacións con fraccións Números decimais Introdución aos números enteiros
8. Os problemas *aritméticos	Estratexias

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	24	46	70
Resolución de problemas	22	25	47
Traballo tutelado	5	25	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre os coñecementos matemáticos do alumnado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos do temario por parte do docente.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas relacionados coa materia. Considéranse como un complemento ás leccións maxistrais, cuxo obxectivo será o de axudar ao alumno/á unha mellor comprensión dos conceptos. Nalgúns casos será necesario o coñecemento e uso de material didáctico.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dunha proposta matemática baixo as directrices e supervisión do docente, fomentando o traballo en equipo e o gusto pola materia. En devandita proposta teranse en conta competencias do Decreto do currículo de Educación Primaria.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Resolución de problemas	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Traballo tutelado	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Resolución de problemas	Presentación, ao longo de todo o cuadrimestre, de problemas resoltos expostos pola profesora. O estudante traballará tanto de forma individual como en grupos.	20	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B7 B9 B10	C38 C39 C40 C42	D1 D2 D3 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21 D22
Traballo tutelado	Presentación dunha proposta matemática, mostrando coñecemento do currículo escolar desta materia para Educación Primaria.	30	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B7 B10 B12	C39 C40 C42	D2 D3 D8 D9 D12 D18 D21 D22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Parte da proba escrita onde o alumno/a resolverá unha serie de problemas relacionados co contido da materia. Valorarase positivamente: - os razoamentos nas resolucións, - a boa expresión matemática.	30	A1 A2 A3 A4	B3 B5	C38 C40 C42	D2 D3 D6 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21 D22
Exame de preguntas obxectivas	Parte da proba escrita na que o alumno/a deberá responder a cuestións teórico-prácticas de resposta curta relacionadas cos contidos expostos ao longo do cuadrimestre. As respostas deberán ser claras, concisas e sen faltas de ortografía.	20	A1 A2 A3 A4	B1 B9	C38 C39 C40	D1 D2 D3 D6 D8 D16 D22

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. Para iso, é necesaria a asistencia continuada ás clases, por encima do 80% das sesións programadas.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior, sempre que se obteña a cualificación de aprobado en cada unha delas (nota mínima de 5 sobre 10). No caso de non cumprir os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

mín (4, (Proba práctica+Proba teórica)/2)

Aqueles estudantes que non superen a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e/ou os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

As datas e horarios das probas de avaliación de ambas as convocatorias correspóndense coas marcadas no calendario de probas de avaliación do curso 2023-24 e que poden ser consultadas en <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado que se descubra ao longo do curso, penalizará por igual, tanto aos estudantes que copian como aos copiados, e non se admitirá ningunha entrega fose do prazo establecido. En ambos os casos, dita penalización implicará un 0 na súa cualificación.

Os correos electrónicos serán atendidos sempre que sexan enviados cunha correcta redacción e con información en Asunto que permita identificar o contido do mesmo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Chamorro, Mª C. (coord.), **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, Pearson, 2003

Carrillo Yáñez, J. (et al.) (coord.), **Didáctica de las matemáticas para maestros de educación primaria**, Paraninfo, 2016

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su didáctica**, DM, 1993

Segovia Alex, I. y Rico Romero, L. (coords.), **Matemáticas para maestros de educación primaria**, Pirámide, 2016

Complementary Bibliography

Ayala Flores, C.L. (et al.), **La enseñanza y el aprendizaje de las Matemáticas elementales**, CEPE, 2008

Bermejo, V. (coord.), **Cómo enseñar matemáticas para aprender mejor**, CCS, 2004

Canals, Mª Antonia, **Fracciones**, Octaedro, 2009

Canals, Mª Antonia, **Números y operaciones II**, Octaedro, 2013

Canals, Mª Antonia, **Primeros números y primeras operaciones**, Octaedro, 2021

Castro, E. (ed.), **Didáctica de la Matemática en la Educación Primaria**, Síntesis, 2001

Castro Martínez, E., Rico Romero, L., Castro Martínez, E., **Números y operaciones: fundamentos para la aritmética escolar**, Síntesis, 1987

Cid, E.; Godino, J.D.; Batanero, C., **Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada, Departamento de Didáctica, 2004

Godino, J. D.; Batanero, C.; Font, V., **Didáctica de las Matemáticas para maestros**, Departamento de Didáctica de la Matemática, Unive, 2004

Gómez Alfonso, B., **Numeración y cálculo**, Síntesis, 1988

Llinares Ciscar, S.; Sánchez García, Mª V., **Fracciones: la relación parte-todo**, Síntesis, 1988

Maza Gómez, C., **Enseñanza de la multiplicación y división**, Síntesis, 1991

Maza Gómez, C., **Enseñanza de la suma y de la resta**, Síntesis, 1991

Nortes Checa, A., **700 problemas de matemáticas y su didáctica**, DM, 2007

Recomendacións

Other comments

IDENTIFYING DATA				
Xeografía				
Subject	Xeografía			
Code	V51G120V01305			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	1c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Piñero Sampayo, María Fernanda			
Lecturers	Piñero Sampayo, María Fernanda			
E-mail	fpinero@ceu.es			
Web	http://escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	A xeografía é unha ciencia multidisciplinar que contempla as complexas e, ás veces, delicadas relacións entre as paisaxes, os climas, o medio ambiente e o medio xeográfico nos que se desenvolve a vida sobre a Terra, así como o impacto que a acción do home produce sobre ela. A supervivencia da humanidade e das outras especies da Terra, dependerá, en última instancia, da nosa lucidez e da nosa capacidade para manter o delicado e inestable equilibrio do noso medio vital. De aí a importancia que ten o ensino da xeografía na formación do alumno. A materia abarca tamén os aspectos sociais e económicos, que se centrarán no estudo da Unión Europea como espazo común. Sendo unha realidade cada vez máis presente na nosa vida. Preténdese a adquisición, por parte do alumnado, dos coñecementos básicos para comprender os feitos xeográficos e a súa repercusión en todos os aspectos da vida. É esencial o desenvolvemento das capacidades de análises e sínteses e de comprensión da «dimensión espacial».			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C13	Promover o traballo cooperativo e o traballo e esforzo individuais
C14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática
C23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes de la sociedad actual que afectan a la educación familiar y escolar: impacto social y educativo de los lenguajes audiovisuales y de las pantallas; cambios en las relaciones de género e intergeneracionales; multiculturalidad e interculturalidad; discriminación e inclusión social y desarrollo sostenible
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible
C31	Comprender os principios básicos das ciencias sociais
C32	Coñecer o currículo escolar das ciencias sociais

C33	Integrar o estudo histórico e xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural
C34	Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico
C35	Valorar a relevancia das institucións públicas e privadas para a convivencia pacífica entre os pobos
C37	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
- Comprender os principios básicos da Xeografía como Ciencia Social	A1	B1 B11	C14 C29 C31 C32	D2 D3 D6 D13 D14 D15 D23
- Coñecer o currículo escolar das Ciencias Sociais: os contidos xeográficos	A1 A2	B1 B4	C31 C32	D1 D2 D3 D13 D14 D15 D23
- Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico	A1 A3	B5 B10 B11	C33 C48	D1 D3 D6 D9 D14 D16 D23
- Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural	A1 A4	B3	C13 C33 C34	D3 D7 D8 D13 D15 D20 D23
- Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico.	A3	B3 B7 B8 B9	C14 C23 C35	D7 D8 D9 D13 D14 D23
- Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias entre os estudantes.	A2	B11	C13 C37	D7 D8 D9 D16 D18

- Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria

A1 B11 C29 D5
A2 C37 D6
A3 D7
A4 D16
D17

Contidos

Topic

I. A SITUACIÓN NO ESPAZO E A REPRESENTACIÓN - A Terra no Espazo.

- Os movementos das augas mariñas.

- A Atmosfera e a circulación atmosférica.

- O clima.

II. AS CONSECUENCIAS XEOGRÁFICAS DOS PROCESOS NATURAIS

- Xeografía descritiva dos países que integran a UE.

- Xeografía descritiva de España.

- A paisaxe. Os cambios na paisaxe e a súa percepción. Análise e comentarios da paisaxe.

III. AS CONSECUENCIAS XEOGRÁFICAS DA ACCIÓN HUMANA

- A construción dunha Europa comunitaria.

. Europa, unha comunidade histórica.

. A formación da UE.

. As institucións comunitarias.

. España, país integrante da UE

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Traballo tutelado	6	18	24
Traballo tutelado	12	20	32
Seminario	6	20	26
Lección maxistral	22	30	52
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Traballo tutelado	Resolución de exercicios; traballos con material cartográfico; realización, análise e comentario de gráficos; comentarios de texto.
Traballo tutelado	Realización, en grupo, de traballos relacionados coa Xeografía propostos pola profesora
Seminario	Resolución de dúbidas e problemas e orientación sobre os conceptos, traballos de aula e traballos tutelados
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia, con apoio de material audiovisual e exemplos prácticos.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Ensinaranse titorías, individuais e de grupo, dentro e fora da aula
Traballo tutelado	horario de titorías: Comunicarase ao comezo do curso
Seminario	

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Traballo tutelado	- Presentación dos traballos realizados na aula (Comentarios, reflexións, análises...)	30	A1 A2 A3 A4	B3 B5 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D6 D9 D14
	Os resultados da aprendizaxe son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico. - Integrar o estudo xeográfico desde unha orientación instructiva e cultural. - Fomentar a educación democrática da cidadanía e a práctica do pensamento social crítico. - Manexo dos Tics de forma adecuada nas necesidades e niveis da Educación Primaria.					
Traballo tutelado	- Presentación dos traballos realizados acorde ás pautas propostas	30	A1 A3 A4	B3 B5 B10 B11	C13 C48	D1 D2 D3 D6 D9 D14
	Os resultados da aprendizaxe son: - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico. - Manexo dos Tics de forma adecuada ás necesidades e niveis da Educación Primaria					
Resolución de problemas e/ou exercicios	- Tres probas teóricas sobre os conceptos básicos e o contido do temario.	40	A1 A3 A4	B9	C31 C48	D1 D3 D14 D23
	Os resultados da aprendizaxe son: - Comprender os principios básicos das Ciencias Sociais. Xeografía - Coñecer o Currículo escolar das Ciencias Sociais. os contidos xeográficos. - Coñecer e aplicar os métodos e técnicas propios da Xeografía no estudo e análise espacial e dominar o vocabulario xeográfico básico.					

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumno partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo os porcentaxes sinalados, tal como queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hay que superar todos os criterios de avaliación de maneira independente. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles conservará a nota daqueles traballos/actividades superados e terá que facer novamente na segunda convocatoria o examen e os traballos/actividades non superados.

AVALUACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das clases impartidas deberá acollerse ao sistema de avaliación global que desenvolverase segundo o establecido no artigo 21 do Regulamento sobre a Avaliación, a Calificación e a Calidade da docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado, aprobado polo claustro da Uvigo o 18 de abril de 2023. Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA terán unha calificación de 0.

Consultar: Regulamento sobre a Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Aprendizaxe do Estudantado (18 de abril de 2023) da Universidade de Vigo.

Fecha de examen e horarios de titorías: consultar calendario de exames e horarios na páxina web:
<https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

González Yanci, P., Aguilera Arilla, M.J., Borderías Uribeondo, M.P., **Geografía General I: Geografía Física.**, U.N.E.D., 2009
Taylor, P.J., Flint, C., **Geografía Política**, Trama Editorial, 2002

Complementary Bibliography

AA.VV., **Atlas geográfico de España y el mundo**, S.M., 2007
AA.VV., **Atlas Geográfico Universal**, Everest,
Aldrey Vázquez, J.A. de, **Breve Xeografía de Galicia**, A Nosa Terra, 2010

Al Han D'Entremont, **Geografía Económica**, Cátedra, 1997

Cuadrat, J. M., Pita, M.F., **Climatología**, Cátedra, 1997

Farinos Dasi, J. de, **La perspectiva geográfica ante los retos de la sociedad y el medio ambiente en el contexto ibérico**, Universidad de Alcalá de Henares, 2009

Hubert, A. Molinero, F., **España en la Unión Europea. Un cuarto de siglo de mutaciones territoriales**, Casa de Velázquez, 2011

López Palomeque, F., Plaza Gutiérrez, J.I., **Geografía de Europa**, Tirant lo Blanch, 2019

Yuval Noah Harari, **Sapiens. De animales a dioses**, Debate, 2015

Yuval Noah Harari, **Homo Deus**, Debate, 2018

DIGIMAPA. Buscador de mapas del mundo, Web,

GOOGLE MAPS. Directorio de mapas de todo el mundo, Web,

GUÍA MUNDIAL. Nombres de todas las ciudades, capitales e información esencial sobre más de 200 países y territorios del mundo, Web,

HRW WORLD ATLAS. Mapas de los países del mundo con una breve descripción de cada país, Web,

Mapas Flash interactivos, <http://www.xtec.net/~ealonso/flash/mapasflash.htm>,

Mapas interactivos de Geografía física de España, <http://es.wordpress.com/tag/geografia-fisica-de-es/>,

Mapas mudos y otros recursos, <http://www.lopedevega.es/users/juanjoromero/eso/c/>,

Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas, **El funcionamiento de la Unión Europea - Guía del ciudadano sobre las instituciones de la Unión Europea**, Seir Documentación Europea., 2003

Eurostat: Estadísticas europeas. Comisión europea, <https://ec.europa.eu/info/departments/eurostat-eur>,

INE: Instituto Nacional de Estadística, <https://www.ine.es/index.htm>,

España a través de los mapas, **Instituto Geográfico Nacional**, https://www.ign.es/espmam/mambiente_eso.htm,

Organización de las Naciones Unidas para la FAO, <http://www.fao.org/espana/es/>,

Página con información sobre Geografía humana, <http://www.educaplus.org/geografia/>,

Página con puzzles y juegos de geografía de España, <http://2esogeo-eval.blogspot.com/>,

Programa SETERRA para practicar la geografía política con ordenador, <http://www.wartoft.nu/software/seterra/spanish.asp>,

Real Instituto Elcano, <http://www.realinstitutoelcano.org/>,

web oficial de la Unión Europea/ Unión europea/ Europa EU, https://europa.eu/european-union/index_es,

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica das ciencias sociais/V51G120V01503

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Subjects that are recommended to be taken simultaneously

Ciencias experimentais/V51G120V01302

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Educación: Novas tecnoloxías aplicadas á educación primaria/V51G120V01202

Historia: Historia do presente/V51G120V01203

Other comments

En esta asignatura valorarase positivamente a participación activa do alumno e a boa disposición para traballar en grupo. A asistencia a clase e fundamental, tendo en conta este aspecto no apartado de participación e actitude colaborativa. Todos os aspectos deben verse cumpridos de forma satisfactoria. O non cumprimento de algun deles suporía o suspenso da asignatura. Poderase superar cada apartado de forma individual ao cumprir cos requisitos establecidos, pero xa na seguinte convocatoria.

IDENTIFYING DATA				
Didáctica das artes plásticas e visuais				
Subject	Didáctica das artes plásticas e visuais			
Code	V51G120V01401			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Santos Hermo, Alberto			
Lecturers	Santos Hermo, Alberto			
E-mail	alberto.santoshermo@ceu.es			
Web				
General description	Esta materia está enfocada para que o alumnado adquiran unha serie de competencias, saberes e capacidades para o desenvolvemento da docencia no campo das Artes Plásticas e Visuais en Educación Infantil dende unha perspectiva actual en Educación Primaria.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Poder valorar os fundamentos e ámbitos de actuación das distintas formas de expresión artística, así como o patrimonio artístico.	A3	B11	C53 C55	D1 D14 D16 D18 D21
Facilitar a representación e a expresión a través das linguaxes plásticas, visuais e audiovisuais profundando nos novos medios e estratexias plásticas para transmitir os coñecementos e proporcionar espazos e modos expresivos que sirvan ao alumno coma ferramenta de linguaxe e espazo de construción plástica.	A3 A4	B2	C53 C55 C56	D2 D7 D8 D9 D16 D18 D21
Ser capaz de producir imaxes e propostas obxetuais en dúas e tres dimensións, ben estruturadas, conceptualmente acoutadas, con calidade compositiva e detalladas sobre temas e proxectos no eido dos coñecementos típicos e característicos da área artística visual.	A2 A3	B8 B11	C53 C55 C56	D1 D5 D7 D8 D17 D18 D21
Coñecer e avaliar o currículo escolar das didácticas da expresión artística e audiovisual.	A5	B4	C54	D1 D14 D15 D16 D18 D21
Ser capaces de mellorar a capacidade de comprender, ler, visionar, crear e producir dentro da linguaxe artística visual e plástico promovendo metodoloxías para facer que a apreciación estética sexa máis alcanzable para o alumnado.	A4	B11	C53 C55 C56	D1 D2 D5 D7 D8 D12 D13 D16 D17 D19 D21
Adquirir e consolidar hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma, creativo e cooperativo, e promovelos nos estudantes dende a participación e o esforzo individual.	A3 A5	B2 B3 B8		D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D15 D16 D18 D19
Ter dominio e comprender adecuadamente toda a densidade e complexidade das imaxes e producións visuais: as obras de arte, os símbolos e sinais visuais, a publicidade e os medios de comunicación de masas. Os obxectos, as pezas, construcións e edificios que constitúen a cultura material e conceptual antiga e contemporánea.	A2 A3	B11	C53	D1 D13 D14 D16 D18 D19 D21
Ser capaces de identificar recursos e metodoloxías propias das Artes Plásticas. Saber recoñecer os distintos métodos e medios adecuados a cada técnica para unha expresión plástica favorable así como utilizar os distintos recursos procedimentais e conceptuais idóneos para a execución da obra na súa dimensión compositiva e estética.	A2 A5	B8 B11	C53 C54 C55	D1 D2 D7 D8 D10 D14 D16 D18 D21

Coñecer as características psicoevolutivas e formais da linguaxe plástica dos nenos de primaria así como os aspectos fundamentais da súa sintaxe e semántica. Saber concretar e transmitir todas as características da linguaxe plástica e estimular a aprendizaxe mediante metodoloxías didácticas adecuadas.

B11 C53 D5
C54 D8
C56 D13
D15
D16
D21

Contidos

Topic	
Artes Plásticas e Visuais. Marco disciplinar e modelos formativos.	Estrutura curricular das Artes Plásticas e Visuais en Educación Primaria. A Linguaxe Plástica Visual. A Expresión Plástica Infantil. Educación creativa para a Linguaxe Plástica Visual. Saber ver e saber facer.
O concepto ampliado de arte como base da educación	A educación artística a partir dos anos 60. Novos espazos para a pedagogía da arte. O novo papel do espectador.
Elementos básicos da plástica I	Linguaxe e comunicación visual. Graos de iconicidade. A percepción. O enfoque pedagógico. Etapas de desenvolvemento gráfico.
Elementos básicos da plástica II	As técnicas e materiais na expresión plástica. A cor. A textura. A composición. Forma e espazo.
O concepto de creatividade	Definición da creatividade. Pensamento converxente e diverxente. Teoría das intelixencias múltiples de Gardner. Estratexias para desenvolver a creatividade.
Traballo por proxectos	Deseño dunha proposta educativa baseada nas Artes Plásticas e Visuais. Planificación de tarefas. Elaboración de propostas puntuais e resolución de exercicios. Formulacións e organización conceptual de contidos. Presentación e avaliación de proxectos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	25	0	25
Traballo tutelado	25	40	65
Resolución de problemas de forma autónoma	15	30	45
Foros de discusión	5	10	15

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a de os contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Traballo tutelado	Planificación e elaboración de traballo por proxectos. Planificación e elaboración de materiais e recursos didácticos específicos (plástica) para a educación primaria
Resolución de problemas de forma autónoma	O/a estudante buscará solución a aquelas cuestións que se lle expoñan durante a formulación, desenvolvemento e exposición dos traballos propostos, de maneira autónoma.
Foros de discusión	O/a estudante achegará información e opinións a través dos foros de discusión da materia, por medio da plataforma online.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Resolución de problemas de forma autónoma	levará a cabo un seguimento do alumnado, e resolveranse particularmente as dúbidas nas sesións prácticas ou en horario de tutoría baixo a modalidade de concertación previa.

Traballo tutelado	Nas sesións prácticas observarase a evolución do traballo tutelado, resolvendo aquelas cuestións que se lle poidan expor ao alumnado. Ademais, resolveranse as dúbidas en horas de tutoría baixo a modalidade de concertación previa, a través do e-mail e por medio dos foros da plataforma online.
-------------------	--

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Lección maxistral	Exame de preguntas obxectivas. Probas que avalían o coñecemento a través de preguntas de resposta curta.	40	A2 A3 A4	B11	C53 C54 C56	D1 D2 D14 D17 D18 D21
Traballo tutelado	Elaboración de tres traballos con sentido didáctico baseados no ámbito das Artes Plásticas, preferentemente de xeito grupal.	40	A2 A3 A4	B2 B3 B8	C53 C54 C56	D1 D2 D7 D8 D9 D12 D14 D18 D21
Resolución de problemas de forma autónoma	O alumno debe desenvolver tarefas procedimentais nun tempo/condicións establecidos polo profesor.	10	A2 A4 A5	B11	C54 C56	D1 D7 D16 D17 D18 D21
Foros de discusión	O alumnado deberá achegar información e opinións sobre os temas propostos nos foros de discusión da materia seguindo as instrucións do profesor.	10	A2 A3 A4	B8 B11	C53 C55	D1 D2 D5 D8 D12 D13 D14 D16 D18 D21

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que teranse en conta tanto os coñecementos previos do alumnado coma a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A calificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal e coma queda estipulado no cadro superior. Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas dos traballos tutelados e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia na primeira convocatoria se lles manterá a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquele alumnado que non asista ás clases ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ó sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Calificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensinanza do Estudantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Belloq, G., **Tocar el arte: educación plástica en infantil, primaria y...**, Kaleida Forma, 2014
 Blanco, V., Cidrás, S., **Educación a través da arte**, Kalandraka, 2019
 Caja, J. (coord.), **La educación visual y plástica hoy**, Graó, 2001

Caritx, R., Vallés, J., **Desarrollar las competencias artísticas en primaria**, Graó, 2017

Fontal, O., Gómez, C. y Pérez, S., **Didáctica de las artes visuales en la infancia**, Paraninfo, 2015

Gardner, H., **Inteligencias múltiples: La teoría en la práctica**, Paidós, 2013

Kandinsky, V., **Punto y línea sobre el plano**, Paidós, 1996

Kellog R., **Análisis de la expresión plástica del preescolar.**, Cincel, 1.989

Lowenfeld V., Brittain L., **Desarrollo de la capacidad creadora.**, Kapelusz, 1980

Quiroga, M.P., **Etapas gráficas de desarrollo del dibujo infantil, entre el constructivismo y el ambientalismo**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Complementary Bibliography

Arnheim, R., **Consideraciones sobre la educación artística.**, Paidós, 1.993

Benjamin, W., **La obra de arte en la época de su reproducción mecánica**, Casimiro, 2018

Bourriaud, N., **Estética relacional**, Adriana Hidalgo, 2015

Calaf, R., **Cómo enseñar arte en la escuela**, Síntesis, 2010

Carrascal, S., **Didáctica de la Expresión Plástica y Visual en Educación Infantil**, Universitas S.A, 2016

De Bono, E., **El pensamiento lateral**, Paidós, 1986

Gallardo, J.A., Trianes, M.V., **Psicología de la educación y del desarrollo en contextos escolares**, Pirámide, 2008

Gayford, M., Hockney, D., **Historia de las imágenes para niños**, Blume, 2021

Gilabert, L.M., **La educación artística y la expresión plastica infantil: Qué y cómo enseñar**, Dykinson, 2016

Hargreaves, D., **Infancia y Educación Artística**, Morata, 2002

Marín R. (coord.), **Didáctica de la Educación Artística**, Pearson, 2.003

Quiroga, M.P., **Estructura y temática en el dibujo infantil, aportaciones fundamentales.**, Papeles Salmantinos de Educación, 2007

Read, H., **Educación por el arte**, Paidós, 1982

Reynolds, P.H., **El punto**, Serrés, 2015

Sánchez, M.I., **Jean-Michel Basquiat**, Alba, 2021

Shiner, L., **La invención del arte. Una historia cultiural**, Paidós, 2004

Recomendaciones

IDENTIFYING DATA				
Didáctica das ciencias experimentais I				
Subject	Didáctica das ciencias experimentais I			
Code	V51G120V01402			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
Lecturers	Fragueiro Barreiro, María Sandra			
E-mail	sandra.fragueirobarreiro@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	Formación para o ensino das ciencias experimentais en educación primaria centrada en física e química.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B6	Coñecer a organización dos colexios de educación primaria e a diversidade de accións que comprende o seu funcionamento. Desempeñar as funcións de titoría e de orientación cos estudantes e as súas familias, atendendo as singulares necesidades educativas dos estudantes. Asumir que o exercicio da función docente ha de ir perfeccionándose e adaptándose aos cambios científicos, pedagóxicos e sociais ao longo da vida
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable
B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Biología e Xeoloxía)
C26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias
C27	Suscitar e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá
C28	Valorar as ciencias como un feito cultural
C29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sostenible

C30 Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover a adquisición de competencias básicas nos estudantes

D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D4	Coñecemento de lingua estranxeira
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D11	Traballo nun contexto internacional
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D15	Compromiso ético
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D20	Coñecemento doutras culturas e costumes
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade
D23	Sensibilidade por temas medioambientais

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Comprender a complexidade dos procesos educativos das ciencias experimentais na Educación Primaria partindo das experiencias previas do alumnado desta etapa educativa.	A1 A3	B1 B2 B3 B4 B6 B8 B9 B10 B11	C25 C28 C29	D1 D2 D3 D6 D14 D15 D17 D22 D23
Comprender a construción do coñecemento científico e da ciencia escolar.	A1 A3	B1 B2 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B12	C25 C26 C27 C28 C29 C30	D1 D2 D6 D7 D8 D9 D12 D13 D14 D15 D16 D17 D20 D21 D22 D23

Relacionar fundamentación, obxectivos, metodoloxía e avaliación das aprendizaxes do ensino das ciencias na Educación Primaria desde un enfoque globalizado.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A5	B4	C30	D6
		B6		D7
		B7		D8
		B10		D9
		B11		D12
				D14
				D15
				D16
Utilizar e elaborar recursos didácticos en soporte papel e dixital para o ensino das ciencias na Educación Primaria.				D17
				D21
				D22
				D23
	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
Realizar actividades experimentais na aula-laboratorio e na contorna.		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23
	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D3
	A4	B4	C28	D4
	A5	B5	C29	D5
		B6	C30	D6
		B7		D7
		B8		D8
		B9		D9
		B10		D10
		B11		D11
		B12		D12
				D13
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D19
				D20
				D21
				D22
				D23

Coñecer procedementos e instrumentos de avaliación para a autorregulación das aprendizaxes na educación científica.	A1	B1	C25	D1
	A2	B2	C26	D2
	A3	B3	C27	D6
	A4	B6	C28	D7
	A5	B8	C29	D8
		B10	C30	D9
		B12		D12
				D14
				D15
				D16
				D17
				D18
				D21
				D22

Contidos

Topic	
Introdución: A didáctica da Física e a Química para a Educación Primaria	Introdución: A didáctica das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
O currículo oficial de Física e Química para a Educación Primaria	O currículo oficial de Ciencias Experimentais na Educación Primaria
As metodoloxías para o ensino da Física e a Química para a Educación Primaria	As metodoloxías para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
Os recursos para o ensino na Física e a Química para a Educación Primaria	Os recursos para o ensino das Ciencias Experimentais na Educación Primaria
A avaliación da Física e da Química para a Educación Primaria	A avaliación na Educación Primaria e a Didáctica das Ciencias Experimentais

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Eventos científicos	1.5	0	1.5
Traballo tutelado	11.5	50	61.5
Prácticas de laboratorio	18	37.5	55.5
Seminario	3.5	0	3.5
Lección maxistral	8	0	8
Resolución de problemas	10	10	20

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Eventos científicos	Conferencias e talleres.
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula.
Prácticas de laboratorio	Realización e exposición de actividades experimentais.
Seminario	Titorías grupales.
Lección maxistral	Exposicións do profesorado.
Resolución de problemas	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Eventos científicos	Realización de eventos docentes e/ou divulgativos e/ou participación en conferencias...
Traballo tutelado	Realización de traballos de aula
Prácticas de laboratorio	Realización de prácticas de laboratorio
Seminario	Titoría grupal na aula/laboratorio e en horario de atención
Lección maxistral	Exposicións na aula e/ou laboratorio
Resolución de problemas	

Avaliación

Description	Qualification	Training and Learning Results
-------------	---------------	-------------------------------

Traballo tutelado	Realización de traballos de aula	40	C25 C26 C27 C28 C29 C30
Prácticas de laboratorio	Realización de traballos prácticos (experimentos, materiais didácticos...)	40	C25 C26 C27 C28 C29 C30
Resolución de problemas	Realización de traballos/actividades	20	C25 C26 C27 C28 C29 C30

Other comments on the Evaluation

O alumnado poderá superar a materia mediante **avaliación continua** coa realización dos traballos previstos na aula. Para acollerse a esta modalidade é obrigatorio asistir polo menos ao 80% das horas presenciais.

O alumnado que se acolla a modalidade de **avaliación global** deberá entregar **todos os traballos** solicitados e realizar unha **proba global teórica e práctica** nas datas establecidas oficialmente. As porcentaxes, neste caso, serán: traballo tutelado (35%), prácticas de laboratorio (30%), resolución de problemas (15%) e proba global (20%).

Os documentos e arquivos dos traballos e tarefas do curso serán dispostos en tempo e forma segundo os prazos programados.

Para obter unha avaliación positiva é preciso obter a cualificación de aprobado en cada un dos traballos e probas de avaliación. A cualificación final será obtida mediante a acumulación porcentual de cada unha das cualificacións singulares.

De non ter superada a materia na primeira oportunidade de avaliación (continua ou global), as competencias non adquiridas serán avaliadas na convocatoria de xullo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes e das estudantes na materia; polo que poden sufrir lixeiras modificacións derivadas do consenso co grupo clase ou por circunstancias imprevistas.

As datas dos exames e as titorías determinaranse oficialmente e publicaranse na web:
<http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/>

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Cañal, P.; García, A. y Cruz-Guzmán, M., **Didáctica de las ciencias experimentales en educación primaria**, Paraninfo, 2016

Chard, S.; Kogan, Y. y Castillo, C., **El aprendizaje por proyectos en educación infantil y primaria**, Morata, 2019

Iglesias, J.; González, L y Fernández-Río, J., **Aprendizaje cooperativo: teoría y práctica en las diferentes áreas y materias del currículo**, Pirámide, 2017

Ontoria, A., **Mapas conceptuales: una técnica para aprender**, Narcea, 1996

Xunta de Galicia, **Decreto 155/2022, de 15 de septiembre, por el que se establecen la ordenación y el currículo de la educación primaria en la Comunidad Autónoma de Galicia**, 2022

Complementary Bibliography

Abella, R.; Alcázar, V. y Balaguer, L., **Hacemos ciencia en la escuela. Experiencias y descubrimientos**, 1, Graó, 2009

Arias, A., **O traballo por proxectos en infantil, primaria e secundaria**, 1, Consellería de Educación e O.U. Xunta de Galicia, 2009

Brugarolas Criach, I. y Cantons Palmitjavila, J., **Ciencia en la primera infancia. 49 + 1 propuestas de libre elección**, Grao, 2019

Buzan, T., **Mapas mentales: La guía definitiva para aprender a utilizar la herramienta de pensamiento más efectiva jamás inventada**, Alienta, 2019

Friedl, A. E., **Enseñar ciencias a los niños**, 1, Gedisa, 2000

González, F., **Didáctica de las ciencias experimentales II: prácticas de laboratorio**, Pirámide, 2018

Izquierdo, M., **Química en infantil y primaria: una nueva mirada**, 1, Graó, 2012

Pontalti, B., **Taller de mapas conceptuales y mentales Para aprender a pensar y organizar las ideas**, 1, Narcea, 2018

Pozo, J. I. y Gómez, M. A., **Aprender y enseñar ciencia: del conocimiento cotidiano al conocimiento científico**, Morata, 2000

Pujol, R. M., **Didáctica de las Ciencias Experimentales en primaria**, 1, Síntesis, 2003

Ramiro, E., **La Maleta de la ciencia : 60 experimentos de aire y agua y centenares de recursos para todos**, 1, Graó, 2010

Valls Corrochano, R., **Programación didáctica y situaciones de aprendizaje desde la LOMLOE**, Universo de Letras, 2022

Recomendacións

Subjects that continue the syllabus

Didáctica das ciencias experimentais II/V51G120V01502

Educación ambiental para o desenvolvemento/V51G120V01901

Subjects that it is recommended to have taken before

Educación: Deseño e desenvolvemento do currículo da educación primaria/V51G120V01201

Educación: Fundamentos didácticos e organizativos do ensino/V51G120V01101

Ciencias experimentais/V51G120V01302

Other comments

As estratexias de ensino deberán adaptarse as circunstancias que se vaian producindo ao longo do curso.

IDENTIFYING DATA				
Expresión e linguaxe musical				
Subject	Expresión e linguaxe musical			
Code	V51G120V01403			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Holgado Pena, José Luís			
Lecturers	Holgado Pena, José Luís			
E-mail	holgado@ceu.es			
Web	http://www.escuelamagisterioceuvigo.es			
General description	Introdución aos elementos da lectura e linguaxe musical e as formas de expresión na música adaptadas para a acción docente na educación infantil: a canción e a interpretación con instrumentos Orff.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B8	Manter unha relación crítica e autónoma respecto dos saberes, os valores e as institucións sociais públicas e privadas
B11	Coñecer e aplicar nas aulas as tecnoloxías da información e da comunicación. Discernir selectivamente a información audiovisual que contribúa ás aprendizaxes, á formación cívica e á riqueza cultural
C53	Comprender os principios que contribúen á formación cultural, persoal e social desde as artes
C54	Coñecer o currículo escolar da educación artística, nos seus aspectos plástico, audiovisual e musical
C55	Adquirir recursos para fomentar a participación ao longo da vida en actividades musicais e plásticas dentro e fóra da escola
C56	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D5	Coñecemento de informática relativos ao ámbito de estudo
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D10	Traballo nun equipo de carácter interdisciplinar
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade
D19	Lideranza
D21	Iniciativa e espírito emprendedor

Resultados previstos na materia			
Expected results from this subject	Training and Learning Results		
1. Coñecer os fundamentos sobre a estimulación e percepción sonora, semiótica e simbolización nas linguaxes musicais.	B2	C53	D1
	B3	C54	D2
			D9
			D10
			D18
			D21

2. Coñecer os fundamentos e desenvolvemento da didáctica e das pedagogías musicais, e ser capaz de realizar adaptacións que permitan acceder a todo o alumnado ao goce da música e ao seu uso como medio de expresión.	B2 B4 B11	C53 C54 C55 C56	D1 D2 D9 D12 D13 D14 D17 D18 D19 D21
3. Ser capaz de analizar as correntes de educación musical actuais, extraendo conceptos e liñas metodolóxicas.	B2 B4 B11	C53 C56	D1 D2 D5 D9 D13 D17 D18 D21
4. Buscar e utilizar bibliografía e materiais de apoio en, polo menos, dúas linguas.	B2 B3 B11	C53 C56	D1 D2 D5 D8 D14 D16 D18 D21
5. Saber utilizar o xogo como elemento facilitador na adquisición de destrezas no referente á lectoescritura musical.	B4 B8	C53 C54	D1 D2 D9 D10 D12 D17 D18 D19 D21
6. Desenvolver a capacidade de utilizar motivos rítmicos e/ou melódicos para a improvisación.		C53 C54	D1 D2 D14 D18
7. Tomar conciencia dos elementos temáticos desde unha análise perceptivo de escóitaa, empregando as técnicas de representación da linguaxe musical.	B8 B11	C53 C54 C56	D1 D2 D13 D14 D16 D21
8. Facilitar a comprensión das formas musicais contemporáneas.	B2 B4	C55 C56	D1 D2 D5 D10 D12 D14 D17 D18 D19 D21
9. Coñecer os fundamentos da linguaxe musical e a súa evolución a través da historia.	B11	C53 C54	D1 D5 D16
10. Dominar a didáctica específica da linguaxe musical.	B11	C53 C54	D1 D5 D14 D16 D18
11. Coñecer, valorar e seleccionar fragmentos musicais significativos, de todos os estilos, épocas e culturas.	B4 B8 B11	C53 C55	D1 D5 D13 D14

Contidos

Topic	
1. Parámetros constitutivos da arte da música.	1.1. Valor formativo da música. 1.2. As calidades do son: altura, intensidade, duración e timbre.
2. Representacións convencionais e non convencionais da linguaxe musical.	Lectura fácil de partituras.
3. Ritmo e métrica. Compases simples, compostos e de amálgama. Ditados.	Figuras e silencios. Compases. Tempo. Pulso. Acento. Combinacións rítmicas. Lectura e interpretación de esquemas rítmicos.
4. Melodía: do intervalo ao motivo e á frase musical. Escalas.	4.1. Elementos básicos da linguaxe musical (notación, claves, alteracións, signos de prolongación e repetición, signos de expresión). 4.2. Percepción e análise dos parámetros do son na audición: altura, intensidade, duración, timbre.
5. Lectura de partituras convencionais e ditados melódicos.	5.1. A canción como eixo da educación musical. Entoación de cancións e fragmentos melódicos. Cancións con xestos.
6. Xogos musicais para a mellor comprensión da linguaxe musical.	6.1. Expresión corporal 6.2. O corpo como instrumento. 6.3. Clasificación dos instrumentos: familias e subfamilias. 6.4. Os instrumentos dispoñibles nas aulas de música: coñecemento e práctica. 6.5. Novas Tecnoloxías
7. Lectura musical a dúas voces.	.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Lección maxistral	20	20	40
Traballo tutelado	18.5	31.5	50
Traballo tutelado	6	17	23
Resolución de problemas	2	0	2
Seminario	2	2	4
Práctica de laboratorio	3	12	15
Resolución de problemas e/ou exercicios	2	6	8
Cartafol/dossier	1	6	7
Observación sistemática	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Lección maxistral	Exposición dos contidos teóricos da materia e das directrices para a elaboración dos traballos previstos.
Traballo tutelado	Traballo dirixido polo profesor. Técnicas grupais participativas.
Traballo tutelado	Resolución de dúbidas. Consultas e seguimento dos traballos.
Resolución de problemas	Exames.
Seminario	

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.
Traballo tutelado	Atención personalizada nas sesións na aula e no horario das titorías.

Avaliación

Description	Qualification Training and Learning Results
-------------	---

Práctica de laboratorio	Exposición dunha actividade, segundo un guión de actividades realizadas na clase	25	B2 B3 B4 B8 B11	C55	D1 D2 D9 D10 D12 D13 D16 D17 D18 D19 D21
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exame escrito con preguntas curtas e/ou tipo test.	40	B11	C53 C54 C56	D5
Cartafol/dossier	Presentación dun traballo no que aparezan todas as actividades realizadas na clase.	25		C56	D2
Observación sistemática	Participación activa na aula	10			D1 D12 D14 D17

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado participe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurárase unha AVALIACIÓN CONTINUA na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. Para superar a materia será necesario alcanzar o 50% da calificación en todos os apartados de avaliación (también en cada unha das partes do exame). Non cumprir este requisito implica ter que recuperar a parte correspondente na convocatoria de xullo. En convocatorias posteriores se tendrá que recuperar toda a materia. A data de exámenes pode consultarse no calendario oficial de exámenes dispoñible na página web e na secretaría do centro.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023. O exame constará de preguntas curtas, tipo test e/o a desenvolver sobre o libro; Cremades, R. (2017) *Desenvolvemento da Expresión Musical en Educación Primaria*. Madrid: Paraninfo. Neste caso, a nota do exame pasará a ser do 100% da cualificación xeral.

Todo traballo copiado, plaxiado ou realizado pola IA será cualificado cun 0.

Como criterios de avaliación considerárase a corrección na realización dos traballos, a súa claridade explicativa, a estruturación e sistematización dos mesmos, a corrección ortográfica, a orixinalidade e creatividade, a capacidade crítica e autocrítica, a incorporación de bibliografía, a organización e estruturación da información, a adecuación ao contexto, a justificación dos aspectos pedagóxicos dos recursos diseados, a implicación do alumnado na realización e desenvolvemento das actividades prácticas, a claridade expositiva, a estruturación de ideas e o espírito crítico na presentación dos contidos.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

- Abad Ruiz, Federico, **¿Do re qué? : guía práctica de iniciación al lenguaje musical**, Berenice, 2017
- Bernal Vázquez, J. - Calvo Niño, Mª Luisa, **Didáctica de la música**, Aljibe, 2000
- Cremades, Roberto, **Didáctica de la Educación Musical en Primaria**, Paraninfo, 2017
- Frega, Ana Lucía, **Didáctica de la música**, Bonum, 2005
- Giráldez Hayes, Andrea, **Internet y educación musical**, Graó, 2005
- Montoro Alcubilla, María Pilar, **Audiciones musicales activas para el aula**, CCS, 2011
- Nardo, Rita de., Welch, Graham., Díaz, Maravillas, **¿Se nace musical? : cómo promover las aptitudes musicales de los niños**, Graó, 2010
- Pascual Mejía, Pilar, **Didáctica de la música para primaria**, Pearson, 2010
- Torres Otero, Luis, **Las tecnologías en el aula de música : bases metodológicas y posibilidades prácticas**, MAD, 2010

Complementary Bibliography

- Agudo Brigidano, Dorotea, **Juegos de todas las culturas**, Inde, 2002

Albert Blaser, James, **Música y movimiento**, Graó, 2001

Crandall, Joanne, **Musicoterapia : la autotransformación a través de la música**, Person, 2005

Hemsey de Gainza, Violeta, **Pedagogía musical**, Lumen, 2002

Montoro Alcubilla, María Pilar, **44 juegos auditivos : educación musical en Infantil y Primaria**, CCS, 2015

Pradera, Máximo, **De qué me suena eso? : paseo informal por la música clásica**, Aguilar, 2005

Verde Trabada, Ana, **Música y acción : enseñanza y aprendizaje de la música creativa**, CEU Ediciones, 2015

Recomendacións

Other comments

Dada a importante carga práctica da materia, é altamente recomendable a asistencia regular ás sesións presenciais.

IDENTIFYING DATA				
Lingua galega				
Subject	Lingua galega			
Code	V51G120V01404			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Galego			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
Lecturers	Rodríguez Lorenzo, María del Carmen			
E-mail	maria.rodriguezlore@ceu.es			
Web	http://http://www.escuelamagisterioceuvigo.es/			
General description	O Grao en Educación Primaria esixe que o futuro docente posúa, ademais dunha ampla formación en aspectos psicopedagóxicos, un dominio cabal de ferramenta básica e imprescindible na comunicación: a lingua. Tal competencia é condición sine qua non para a transmisión de coñecementos e para formar os discentes dun xeito integral. E tres son as destrezas que os profesores deben perfeccionar nas aulas para alcanzar os obxectivos inherentes á aprendizaxe desta materia: a capacidade lectora (comprensión, ritmo, dicción), a expresión oral (corrección, claridade, fluidez) e a expresión escrita (corrección, cohesión, propiedade). O futuro mestre de Educación Primaria deberá, polo tanto, adquirir un nivel adecuado de lingua galega que lle permita o dominio das destrezas arriba sinaladas (lectura expresiva, expresión oral e expresión escrita) para levar a cabo unha tripla tarefa: utilizar a lingua galega como lingua normal no ensino, servir de modelo de corrección lingüística aos seus alumnos e detectar e corrixir os erros que estes poidan cometer na lingua oral e na escrita.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
C43	Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación
C46	Falar, ler e escribir correcta e adecuadamente nas linguas oficiais da Comunidade Autónoma correspondente
C48	Fomentar a lectura e animar a escribir
C50	Afrontar situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multilingües
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D7	Resolución de problemas
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D13	Recoñecemento da diversidade e multiculturalidade
D14	Razoamento crítico
D17	Adaptación a novas situacións
D18	Creatividade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results	
Comprender os principios básicos das ciencias da linguaxe e a comunicación	C43	D1 D3

Falar, ler e escribir correcta e axeitadamente en galego.			C46	D1
			C48	D2
			C50	D3
				D12
				D14
				D17
				D18
Coñecer e dominar técnicas de expresión oral e escrita para mellorar as competencias orais e escritas e, especialmente, para mellorar a redacción de textos académicos	A1 A2 A3 A4	B4	C46 C48	D1 D2 D3 D9 D14 D17 D18
Coñecer a fonética e a ortografía da lingua galega.	A1 A3 A4 A5	B4	C46	D3
Coñecer a gramática da lingua galega.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D13
Coñecer os diferentes rexistros e usos da lingua galega.	A1 A2 A3		C46 C50	D3
Comprender as regras de formación de palabras polas que a lingua galega enriquece o seu vocabulario por vía interna.	A2 A3 A4 A5		C46	D1 D3 D7
Coñecer e utilizar adecuadamente un léxico suficiente para expresarse con precisión na exposición oral e na redacción de textos.	A1 A2 A3 A4 A5		C46	D3 D7 D12 D13

Contidos

Topic

FONÉTICA E ORTOGRAFÍA	O uso das grafías e o sistema fonético galego. A acentuación gráfica. Palabras de ortografía dubidosa. Os signos de puntuación.
MORFOSINTAXE	Substantivo e adxectivo. Artigo. Pronome persoal. Demostrativo. Posesivo. Indefinidos e numerais. Relativos, interrogativos e exclamativos. O adverbio. O verbo. O infinitivo conxugado. As perífrases verbais. Os elementos de relación: preposicións e conxuncións. A sintaxe oracional. Concordancia nominal e correlación verbal. A construción da oración.
LÉXICO E FORMACIÓN DE PALABRAS.	Palabras patrimoniais, semicultismos e cultismos. Grupos consonánticos. Sufixos e terminacións. Familias léxicas irregulares. Interferencias léxicas. Neoloxismos. A precisión léxica: selección do léxico, incorreccións comúns, tópicos e abusos. Procesos de formación de palabras e morfoloxía léxica. Derivación: prefixación e sufixación. Parasíntese. Composición. Outros procedementos.

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	0	0	0
Resolución de problemas	4	0	4
Traballo tutelado	4	8	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	2	4
Exame de preguntas obxectivas	2	0	2

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumando, así como a presentar a materia e o sistema de traballo. Avaliación inicial mediante un modelo de comentario de textos.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, con especial atención á gramática do idioma.
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver as solucións axeitadas ou correctas mediante a exercitación de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase empregar como complemento da lección maxistral.
Traballo tutelado	Elaboración, de maneira individual, de textos escritos sobre unha temática concreta (estudo dialectolóxico e/ou análise de calquera aspecto relacionado co programa) que se especificará na aula para o cal o alumnado deberá procurar información, manexar bibliografía, redactar, etc.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Traballo tutelado	O atendimento personalizado ten como obxectivo facer o seguimento da evolución do alumnado e apoiar o seu traballo dentro da aula. O profesor abordará aqueles aspectos que precisen de reforzo, asesoramento e guiando o alumnado, para que acade os obxectivos propostos.
Resolución de problemas	

Avaliación

	Description	Qualification	Training and Learning Results
Resolución de problemas	Resolución de problemas e/ou exercicios: participación na preparación, realización e revisión dos exercicios de aplicación/profundización, de resolución de problemas ou de análises e comentarios.	30	
Traballo tutelado	Elaboración dun ensaio en que se dea conta dalgún aspecto concreto da materia, nos que se ofrezca a valoración sobre algunha cuestión; descritor de un libro; análise dun texto dende o punto de vista das desviacións da lingua, nos que se terán en conta a estrutura, presentación, construción e corrección lingüística, emprego acomodado de signos de puntuación. Cada erro de ortografía, morfosintaxe ou de procedementos suporá a perda de 0,25 puntos. Cualificación mínima: 5	10	A1 B4 C43 D1 A2 C46 D2 A3 C48 D3 A4 D7 A5 D13 D14 D18
Exame de preguntas de desenvolvemento	Exame que será realizado na data oficial publicada na Secretaría do Centro. Cada erro de ortografía ou morfosintaxe suporá a perda de 0,25 puntos. Cualificación mínima para superar a proba e facer a media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos	40	B4 C43 D1 C46 D2 C48 D3 D7 D14 D18
Exame de preguntas obxectivas	Haberá dous exames parciais de ortografía e verbos despois de dar os respectivos temas. Cada erro de ortografía ou morfosintaxe suporá a perda de 0,25 puntos. Calificación mínima para superar a proba e facer media co resto das actividades avaliadas: 5 puntos.	20	B4 C43 D1 C46 D2 C48 D3 D7 D14 D18

Other comments on the Evaluation

A ficha persoal, cos datos persoais e a foto pegada, debe entregarse nas dúas primeiras semanas de clase.

O sistema de avaliación pretende facer o alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **avaliación continua**, formativa e global, polo que se terán en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e o resultado final de dito proceso.

A **cualificación final** da materia será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior. É dicir, a cualificación final será a suma da nota do exame final (40%), resolución de problemas (30%), dos exames parciais (20%) e do traballo final (10%). Para aprobar a materia hai que superar os traballos e o exame. Mentres non se aprobe o exame non se sumarán as notas do traballo tutelado e do traballo en clase. Aqueles alumnos que non aproben a materia da primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asistise ás aulas ou faltase máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (12 horas, 6 sesións) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá según o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e o Proceso de Ensinanza do Estudantado aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado, plaxiado o realizado pola IA será cualificado cun 0.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

FEIXÓ CID, X., **Gramática da lingua. Síntese práctica**, Xerais, 2004

FREIXEIRO MATO, X. R., **Gramática da lingua galega. I, II**, A Nosa Terra, 2002-2006

VVAA, **Normas ortográficas e morfolóxicas do idioma galego**, Real Academia Galega/Instituto da Lingua galega., 2005

Dosil López Benxamín, **Manual de uso da Lingua galega**, 1, Xerais, 2021

Complementary Bibliography

Dosil, B., **Escrita doada. Consellos para redactar ben**, Xerais, 2015

HERMIDA GULIAS, C., **Gramática práctica**, Sotelo Blanco Edicións, 2004

MÉNDEZ ÁLVAREZ, M^a. X., **Ortografía da lingua galega**, Xerais, 2004

MUÑOZ SAA, B., **Claro e seguido. 1, 2, 3, 4.**, Xerais, 2004

PENA, X. R. e ROSALES, M., **Manual e exercicios de galego urxente**, Xerais, 2006

REGUEIRA, X. L., **Os sons da lingua**, Xerais, 1998

Recomendacións

Other comments

Recoméndase:

- A asistencia continuada ás clases presenciais.
- A participación e a realización das tarefas prácticas que se propoñan.
- A dedicación responsábel e con rigor ao estudo da materia.
- O estudo continuado da materia.
- A lectura reflexiva, reparando no uso da linguaxe.
- A práctica da expresión oral para desenvolver a fluidez e corrección.

O rendemento depende do estudo continuado da materia. É case imposible asimilar toda a materia mediante o estudo intensivo ao final do curso académico.

Os alumnos, para a aprendizaxe significativa, deben realizar individualmente os exercicios que propón o profesor.

É moi conveniente que as lecturas se fagan de forma reflexiva, reparando no uso da linguaxe.

IDENTIFYING DATA				
Matemáticas e a súa didáctica II				
Subject	Matemáticas e a súa didáctica II			
Code	V51G120V01405			
Study programme	Grao en Educación Primaria			
Descriptors	ECTS Credits	Choose	Year	Quadmester
	6	Mandatory	2	2c
Teaching language	Castelán			
Department	Departamento da E.U. de Formación de Profesorado de E.X.B. (Vigo)			
Coordinator	Álvarez Lago, Susana			
Lecturers	Álvarez Lago, Susana			
E-mail	salvarez@ceu.es			
Web				
General description	A aprendizaxe da xeometría debe estar baseado en actividades construtivas, sensíbles e lúdicas, ofrecendo numerosas posibilidades para experimentar, mediante diferentes recursos e/ou materiais, os conceptos, as súas propiedades e os seus problemas. É indubidable a súa achega no desenvolvemento da persoa, na súa capacidade para comunicarse, na súa relación cos obxectos e a xente que lle rodea, favorecendo o desenvolvemento dunha serie de capacidades. Pola súa banda, a estatística converteuse nun coñecemento imprescindible nesta sociedade do coñecemento e as novas tecnoloxías, xa que, a persoa debe ter a capacidade e as ferramentas necesarias para poder interpretar e analizar toda esa información á que ten acceso, e permítalle unha maior participación cidadá coñecendo, explicando e cuestionando a realidade que a rodea. A probabilidade, por último, é un campo da matemática moi relevante na cotidianidad das persoas, permitindo estimar ou predicir sucesos. O seu traballo na aula supón, en moitas ocasións, un gran exercicio de abstracción e de pensar de forma non determinista, traballando con conceptos pouco intuitivos. Esta materia, Matemáticas e a súa Didáctica II, destinada a futuros/as mestres/as, pretende dar unha ampla visión dunha boa parte destes contidos matemáticos que se desenvolven actualmente no noso Sistema Educativo na etapa de Primaria. Trátase de que, sendo conscientes da complexidade da tarefa do ensino para lograr unha aprendizaxe matemática significativo, adquiran e consoliden os contidos destas matemáticas básicas, formándose como docentes capaces de ser críticos coa súa propia práctica, de reflexionar e de tomar decisións co obxecto de melloralas.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Code	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Coñecer as áreas curriculares da Educación Primaria, a relación interdisciplinar entre elas, os criterios de avaliación e o corpo de coñecementos didácticos ao redor dos procedementos de ensino e aprendizaxe respectivos
B2	Deseñar, planificar e avaliar procesos de ensino e aprendizaxe, tanto individualmente como en colaboración con outros docentes e profesionais do centro
B3	Abordar con eficacia situacións de aprendizaxe de linguas en contextos multiculturais e plurilingües. Fomentar a lectura e o comentario crítico de textos dos diversos dominios científicos e culturais contidos no currículo escolar
B4	Deseñar e regular espazos de aprendizaxe en contextos de diversidade e que atendan á igualdade de xénero, á equidade e ao respecto aos dereitos humanos que conformen os valores da formación cidadá
B5	Fomentar a convivencia na aula e fóra dela, resolver problemas de disciplina e contribuir á resolución pacífica de conflitos. Estimular e valorar o esforzo, a constancia e a disciplina persoal nos estudantes
B7	Colaborar cos distintos sectores da comunidade educativa e do contorno social. Asumir a dimensión educadora da función docente e fomentar a educación democrática para unha cidadanía activa
B9	Valorar a responsabilidade individual e colectiva na consecución dun futuro sustentable

B10	Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelas entre os estudantes
B12	Comprender a función, as posibilidades e os límites da educación na sociedade actual e as competencias fundamentais que afectan aos colexios de educación primaria e aos seus profesionais. Coñecer modelos de mellora da calidade con aplicación aos centros educativos
C38	Adquirir competencias matemáticas básicas (numéricas, cálculo, geométricas, representacións espaciais, estimación e medida, organización e interpretación da información, etc)
C39	Coñecer o currículo escolar de matemáticas
C40	Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Suscitar e resolver problemas vinculados coa vida cotiá
C41	Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do pensamento científico
C42	Desenvolver e avaliar contidos do currículo mediante recursos didácticos apropiados e promover as competencias correspondentes nos estudantes
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización e planificación
D3	Comunicación oral e escrita na lingua materna
D6	Capacidade de xestión da información
D7	Resolución de problemas
D8	Toma de decisións
D9	Traballo en equipo
D12	Habilidades nas relacións interpersoais
D14	Razoamento crítico
D16	Aprendizaxe autónoma
D18	Creatividade
D21	Iniciativa e espírito emprendedor
D22	Motivación pola calidade

Resultados previstos na materia

Expected results from this subject	Training and Learning Results			
Adquirir competencias matemáticas básicas.	A1		C38	D1
	A2		C39	D2
	A3		C40	D3
	A4			D7
	A5			D8
				D14
Coñecer o currículo escolar de matemáticas en Educación Primaria. Coñecer erros e dificultades que se poden presentar no proceso de ensino-aprendizaxe das matemáticas.	A2	B1	C39	D1
		B2	C41	D2
		B3	C42	D3
		B4		D6
		B10		D7
				D14
Analizar, razoar e comunicar propostas matemáticas. Desenvolver a autoconfianza no uso das matemáticas, estímalo e o gusto por esta materia.	A3	B2	C40	D1
	A4	B3		D2
		B4		D3
		B9		D6
		B10		D7
		B12		D8
				D9
				D12
				D14
				D18
				D22
Expor e resolver problemas vinculados coa vida cotiá. Saber traballar en equipo para deseñar e resolver problemas, reflexionar sobre a práctica docente e a formación permanente en matemáticas.	A1	B3	C40	D1
	A2	B5	C41	D2
	A3	B7		D3
	A4	B12		D6
				D7
				D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Valorar a relación entre matemáticas e ciencias como un dos alicerces do coñecemento científico.	A1	B3	C41	D1
	A3	B4		D3
	A5	B12		D6
				D8
				D9
				D14
				D16
				D18
				D21
				D22

Contidos

Topic

1. Xeometría e medida: Elementos básicos.	Introdución Compoñentes elementais das figuras xeométricas. Construcións con regra e compás Medida
2. Xeometría plana	Estudo das formas xeométricas planas Relacións métricas Lonxitudes e áreas Transformacións xeométricas Xeometría con coordenadas
3. Xeometría no espazo	Estudo das formas xeométricas espaciais. Áreas e volumes
4. Tratamento da información	Recollida e ordenación de datos Representacións gráficas Medidas de tendencia central e dispersión
5. Probabilidade	Tratamento do azar e a probabilidade

Planificación

	Class hours	Hours outside the classroom	Total hours
Actividades introductorias	1	0	1
Lección maxistral	24	46	70
Resolución de problemas	22	25	47
Traballo tutelado	5	25	30
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1

*The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.

Metodoloxía docente

	Description
Actividades introductorias	Presentación da materia. Recollida de información sobre os coñecementos matemáticos do alumnado.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia por parte do docente.
Resolución de problemas	Formulación, análise, resolución e debate de problemas relacionados coa temática da materia, por parte do alumnado. Considérase como complemento da lección maxistral, co obxectivo de axudar ao alumno/a unha mellor comprensión dos conceptos. Nalgúns casos será necesario o coñecemento e uso de material didáctico.
Traballo tutelado	Desenvolvemento dunha proposta matemática baixo as directrices e supervisión do docente, fomentando o traballo en equipo e o gusto pola materia. En devandita proposta teranse en conta competencias do Decreto do currículo de Educación Primaria.

Atención personalizada

Methodologies	Description
Lección maxistral	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
Resolución de problemas	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.

Traballo tutelado	A atención personalizada garantirase en horas de tutoría, así como, nas horas presenciais. Terá como obxecto orientar ao alumno/a en o estudo da materia, resolver dúbidas que vaian xurdindo ao longo do cuadrimestre e dar a oportunidade, a aqueles estudantes interesados nun tema específico, de ampliar bibliografía ou calquera tipo de información.
-------------------	---

Avaliación						
	Description	Qualification	Training and Learning Results			
Resolución de problemas	Presentación de problemas resoltos expostos pola profesora. Valorarase o razoamento realizado no proceso de resolución e unha boa expresión matemática.	20	A1	B1	C38	D1
			A2	B2	C39	D2
			A3	B3	C40	D3
			A4	B5	C42	D7
				B7		D8
				B9		D9
				B10		D14
						D16
						D18
						D21
						D22
Traballo tutelado	Presentación dunha proposta matemática, mostrando coñecemento do currículo escolar desta materia para Educación Primaria.	30	A1	B1	C38	D1
			A2	B2	C40	D2
			A3	B3	C42	D3
			A4	B5		D7
			A5	B9		D8
				B10		D9
						D12
						D14
						D16
						D18
						D21
						D22
Exame de preguntas obxectivas	Parte da proba escrita na que o alumno/a deberá responder a cuestións de resposta curta relacionadas cos contidos expostos ao longo do cuadrimestre. As respostas deberán ser claras, *concisas e sen faltas de ortografía.	20	A1	B1	C38	D1
			A2	B9	C39	D2
			A3		C40	D3
			A4			D6
						D8
						D16
						D22
Resolución de problemas e/ou exercicios	Parte da proba escrita na que o alumno/a deberá resolver problemas relacionados cos contidos da materia. Valorarase positivamente: - os razoamentos nas resolucións, - a boa expresión matemática.	30	A1	B1	C38	D1
			A2	B2	C39	D2
			A3	B10	C40	D3
			A4		C42	D6
						D7
						D8
						D18
						D21
						D22

Other comments on the Evaluation

O sistema de avaliación pretende facer ao alumnado partícipe do seu proceso de aprendizaxe. En liñas xerais procurarase unha **AVALIACIÓN CONTINUA** na que se terá en conta tanto os coñecementos previos do alumnado como a súa participación activa e responsable no proceso de aprendizaxe e no seu resultado final. Para iso, é necesaria a asistencia continuada ás clases, por encima do 80% das sesións programadas.

A cualificación final do sistema de avaliación continua será o resultado da suma das distintas notas obtidas das actividades realizadas, segundo as porcentaxes asignadas, tal como queda estipulado no cadro superior, sempre que se obteña a cualificación de aprobado en cada unha delas (nota mínima de 5 sobre 10). No caso de non cumprir os requisitos mínimos para superar a materia, a cualificación en actas será:

$$\text{mín (4, (Proba práctica+Proba teórica)/2)}$$

Aqueles estudantes que non superen a materia na primeira convocatoria manteráselles a nota daqueles traballos/actividades superados e terán que realizar novamente o exame e/ou os traballos/actividades non superados na segunda convocatoria.

As datas e horarios das probas de avaliación de ambas as convocatorias correspóndense coas marcadas no calendario de probas de avaliación do curso 2023-24 e que poden ser consultadas en <https://www.escuelamagisterioceuvigo.es/organizacion-academica/>

AVALIACIÓN GLOBAL: Aquel alumnado que non asista a clase ou se ausente máis dun 20% do cómputo total das aulas impartidas (6 días, 12 horas) deberá acollerse ao sistema de avaliación global que se desenvolverá segundo o establecido nos artigos 19 e 21 do Regulamento sobre Avaliación, a Cualificación e a Calidade da Docencia e do Proceso de Ensino do Estudiantado, aprobado polo Claustro da UVigo, o 18 de abril de 2023.

Todo traballo copiado que se descubra ao longo do curso, penalizará por igual, tanto aos estudantes que copian como aos copiados, e non se admitirá ningunha entrega fose do prazo establecido. En ambos os casos, dita penalización implicará un 0 na súa cualificación.

Os correos electrónicos serán atendidos sempre que sexan enviados cunha correcta redacción e con información en Asunto que permita identificar o contido do mesmo.

Estes criterios de avaliación son unha declaración de intencións sobre o traballo dos estudantes na materia polo que poden sufrir lixeiras modificacións.

Bibliografía. Fontes de información

Basic Bibliography

Carrillo Yáñez, J. (et al.) (coord.), **Didáctica de las matemáticas para maestros de educación primaria**, Paraninfo, 2016

Castro, E., **Didáctica de la Matemática en la Educación Primaria**, Síntesis, 2001

Chamorro, Mª C. (coord.), **Didáctica de las Matemáticas para Primaria**, Pearson, 2003

Nortes Checa, A., **Matemáticas y su Didáctica**, DM, 1993

Segovia Alex, I. y Rico Romero, L. (coords.), **Matemáticas para maestros de educación primaria**, Pirámide, 2016

Complementary Bibliography

Alsina, C.; Burgués, C.; Fortuny, J.M., **Invitación a la didáctica de la Geometría**, Síntesis, 1987

Alsina, C.; Burgués, C.; Fortuny, J.M., **Materiales para construir la Geometría**, Síntesis, 1988

Canals, Mª Antonia, **Medidas y geometría**, Octaedro, 2016

Chamorro, Mª C.; Belmonte, J.M., **El problema de la medida. Didáctica de las magnitudes lineales**, Síntesis, 1991

Cid, E.; Godino, J.D.; Batanero, C., **Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada. Departamento de Didáctica, 2004

Díaz, J.; Batanero, C.; Cañizares, M.J., **Azar y probabilidad**, Síntesis, 1988

Godino, J.D.; Batanero, C.; Font, V., **Didáctica de las Matemáticas para maestros**, Universidad de Granada. Departamento de Didáctica, 2004

Guibert, A.; Lebeaume, J.; Mousset, R., **Actividades geométricas para Educación Infantil y Primaria**, Narcea, 1993

Hernán Siguero, F.; Carrillo Quintela, E., **Recurso en el aula de matemáticas**, Síntesis, 1999

Recomendaciones